

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра всесвітньої історії

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

Західноєвропейська культура доби Відродження

підготовки бакалавра

галузі знань 03 гуманітарні науки
спеціальності 032 історія та археологія
освітньої програми історія, європеїстика, археологія
галузі знань 01 освіта/педагогіка
спеціальності 014 середня освіта (історія)
освітньо-професійної програми середня освіта, історія, правознавство

Силабус вибіркової навчальної дисципліни «Західноєвропейська культура доби Відродження» підготовки бакалавра галузі знань 03 гуманітарні науки спеціальності 032 історія та археологія, освітньої програми історія, європеїстика, археологія, галузі знань 01 освіта/педагогіка, спеціальності 014 середня освіта (історія), освітньої програми середня освіта, історія, правознавство.

Розробник: Крамар Юрій Вікторович, доктор історичних наук, професор.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

 (підпис) (Т. Кувшинов) (прізвище, ініціали.)
 (Кощако С.Д.)
Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри

протокол № 2 від 14.09 2022 р.

Завідувач кафедри: (підпис) (Сtryчук С.В.) (прізвище, ініціали.)

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна /Заочна форма навчання	Галузь знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 032 Історія та археологія освітньо-професійна програма Історія, європеїстика, археологія Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка Спеціальності 014 Середня освіта освітньо-професійна програма Середня освіта, історія, правознавство Освітній рівень: бакалавр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 3
		Семестр 5
ІНДЗ: немає		Лекції 30 год.
		Практичні (семінарські) 24 год.
		Самостійна робота 58 год.
	Консультації 8 год.	
		Форма контролю: залік
Мова навчання: українська		

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ПП: Крамар Юрій Вікторович

Науковий ступінь: доктор історичних наук

Посада: професор кафедри всесвітньої історії та філософії

Контактна інформація: kramar.yuriy@vnu.edu.ua

Посилання на розклад: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Анотація курсу. Силабус навчальної дисципліни «Західноєвропейська культура доби Відродження» складений для здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта за освітньо-професійною програмою Середня освіта, історія, правознавство. Зміст курсу передбачає вивчення різноманітних аспектів повсякденного життя населення країн Західної Європи від доби античності до сьогодення. Запропонований курс дає можливість студентам на основі всебічного аналізу джерел, вивчення творів мистецтва та літератури, опрацювання понятійного апарату ознайомитись з фундаментальними досягненнями культури європейського Відродження; виявити цивілізаційний вплив культури Відродження на формування сучасного західноєвропейського суспільства. Теоретичний та практичний курс доповнений завданнями для самостійної роботи, списком монографічної літератури, питаннями для самоконтролю. Рівень опанування програмою даного курсу студентами визначається на основі рейтингової системи оцінювання.

1.Перереквізити. Пропонована навчальна дисципліна розрахована на студентів, які прослухали курси загальної історії, а також вступні курси з культурології, філософії, а отже підготовлені до засвоєння нових теоретичних і практичних знань, які мають переважно міждисциплінарний характер.

2. Постреквізити. Сучасна історія країн Центральної, Східної та Південної Європи, Сучасна історія країн Західної Європи та Північної Америки.

3. Мета навчальної дисципліни: сформувати у студентів уявлення про основні етапи європейської культури доби Відродження, ознайомити їх з фундаментальними досягненнями культури Італійського і Північного Відродження, їх загальними та специфічними рисами, сприяти поглибленню розуміння студентами основних закономірностей культурної еволюції європейських країн XIV – поч. XVII ст. Визначені хронологічні рамки дають можливість прослідкувати особливості духовного, художнього та повсякденного життя в країнах Європи, виділити ті явища і процеси, що визначають своєрідність епохи. Особлива увага приділяється тим явищам і особливостям культури Відродження, які показують її новаторський характер, але вони висвітлюються у взаємозв'язках і конфліктах з іншими, нерідко не менш масштабними і характерними цивілізаційно-культурними течіями епохи (культура контрреформації, готика, ман'єризм, барокова культура).

Завдання курсу:

- з'ясувати основні етапи культурної еволюції країн Західної Європи в добу Відродження, роль культури у формування особистості та розвитку суспільства;
- виявити основні фактори, які визначали напрямки розвитку культури європейського Відродження;
- показати єдність і різноманітність культурно-історичних регіонів на окремих етапах їх історичного розвитку;
- простежити еволюцію основних художніх стилів епохи (пізня готика, ренесансний реалізм, ман'єризм, раннє бароко);
- виявити загальні та специфічні риси розвитку культур окремих регіонів;
- через творчість окремих майстрів показати соціокультурні доміанти епохи, її основні художні ідеї;
- закріпити вміння та навички самостійної роботи студентів із джерелами та історичним матеріалом, науковою літературою та періодичними виданнями, допоміжною літературою;
- формувати власну позицію щодо основних дискусійних проблем історії культури Нового часу.

4. Результати навчання (компетентності)

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми історії та археології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій і методів гуманітарних та соціальних наук та характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2: Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку

суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК 3: здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу;

ЗК 6: здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК 7: здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

ЗК 8: здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;

ЗК 9: здатність бути критичним і самокритичним.

Спеціальні (фахові) компетенції (ФК):

ФК 1: Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності;

ФК 2: усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах;

ФК 3: усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією;

ФК 4: здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи;

ФК 5: здатність відшукувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.);

ФК 6: здатність використовувати релевантні методи опрацювання історичних та археологічних джерел, зокрема інструментарій спеціальних історичних дисциплін, а також сучасні інформаційні технології для обробки історичних даних;

ФК 8: здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища;

ФК 9: здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень;

ФК 10: здатність вільно оперувати спеціальною термінологією;

5. Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Назва теми	Кількість годин, відведених на аудиторні та поза аудиторні заняття (денна форма)					
		Усього	Лекції	Семінари	Сам. робота	Консультації	Форма контролю/бали
Змістовий модуль I. Культура Італійського Відродження							
1.	Теоретичні аспекти культури західноєвропейського Відродження	7	2		4	1	8 б/ ДС
2.	Історичні передумови формування культури Відродження в Італії	6	2		4		8б/Р.
3.	Гуманізм як ідеологія культури Відродження. Нова концепція людської особистості	7		2	4	1	ПО/ 12
4.	Мистецтво італійського Відродження: коло тем та ідей	6	2		4		8 б/ ДБ

5.	Мистецтво раннього Відродження в Італії	4		2	2		8 б/ ТР
6.	Мистецтво Північної Італії XV ст	3	2			1	
7.	Мистецтво пізнього італійського Відродження	4	2		2		ПО/ 12
8.	Творчість титанів італійського Відродження	4		2	2		ПО/ 12
9.	Архітектура італійського Ренесансу	8	4		4		8б/Р.
10.	Венеціанська школа Відродження	2		2			ПО/ 12
11.	Ментальність людини епохи Відродження	4	2		2		8 б/ РМГ
12.	Італійське суспільство доби Відродження: приватне життя і повсякдення	5		2	2	1	ПО/ 12
Разом за змістовим модулем І		60	16	10	30	4	60
Загальна кількість за результатами ПО							12 б
Активність							8 б/ ДС, ДБ, ТР, РМГ, Р.
МКР № 1							30 б
Всього балів за Модуль 1							50 б
Змістовий модуль 2. Культура країн Північного Відродження							
13.	Загальна характеристика культури Північного Відродження, її типологія	7	2		4	1	8 б/ РМГ
14.	Особливості гуманізму Північного Відродження: національний характер гуманістичного руху, зростання інтересу до природничих наук, антирелігійна спрямованість	6	2		4		8 б/ РМГ
15.	Мистецтво Північного Відродження: теми та ідеї. Нові жанри малярства.	6		2	4		ПО/ 12
16.	Культура німецького Відродження	8	4		4		8 б/ РМГ
17.	Культура Нідерландів періоду «золотого віку»	5	4			1	8б/Р.
18.	Мистецтво Нідерландів періоду «золотого віку»	2		2			ПО/ 12
19.	Мистецтво французького Відродження	2		2			ПО/ 12
20.	Французька література доби Відродження	6		2	4		ПО/ 12
21.	«Золоте століття» іспанського живопису: теми, герої, жанри	2		2			8 б/ ДС
22.	Музична культура епохи Відродження (творчі напрямки в країнах Західної Європи)	6		2	4		8б/Р.
23.	Західноєвропейська мода доби Відродження	3		2		1	ПО/ 12

Світогляд та межі людських знань	7	2		4	1	
Разом за змістовим модулем 2	60	14	14	28	4	60
Загальна кількість за результатами ПО						12 б
Активність						8 б/ ДС
МКР № 2						30 б
Всього балів за Модуль 2						50

Форми контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота, контрольна робота, Р – реферат (аналітична записка аналітичне есе, аналіз твору тощо).

5. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота передбачає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу по кожній темі та навчальної літератури з переліку рекомендованої викладачем літератури відповідно до структури навчальної дисципліни. Загалом, на самостійну роботу виділено 58 годин.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на практичних заняттях

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними; відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні»
	2	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні», може самостійно знайти в підручнику відповідь
	3	Студент намагається аналізувати на основі побутових знань і навичок; виявляє окремі властивості, спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру, за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом
Середній (репродуктивний)	4	Студент володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, провести за зразком економічні розрахунки; слабо орієнтується у поняттях, визначеннях, самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі
	5	Студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність предмета, може дати визначення

		економічних понять, категорій, однак із помилками, впевнено працювати з підручником, самостійно оволодіти частиною навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але висновки не логічні, не послідовні
	6	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, економічні ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою, самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами
Достатній (алгоритмічно-дієвий)	7	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними, вміє наводити свої власні приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити, самостійно користуватися додатковими джерелами, правильно використовувати термінологію, скласти прості таблиці, схеми
	8	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює суспільні події в державі і за рубежом, вміє аналізувати, робити висновки до економічних розрахунків; відповідь його повна, логічна, обґрунтована, однак із деякими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і захистити його положення
	9	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує економічні знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації, чітко тлумачить економічні поняття, формулювання законів, нормативних документів, може самостійно опрацювати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички
Високий (творчий професійний)	10	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних умовах, ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності процесів; робить аргументовані висновки, практично оцінює окремі нові факти, явища, процеси, самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання, може сприймати іншу позицію як альтернативну, знає суміжні дисципліни, використовує знання, аналізуючи економічні явища
	11	Студент володіє узагальненими знаннями з предмета, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, уміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, дискусії, круглі столи), спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію, самостійно вивчити матеріал, визначити програму своєї пізнавальної діяльності, знаходити інформацію в газетах, журналах, публікаціях,

		Інтернеті, мультимедійних програмах тощо, оцінювати економічні явища в суспільстві, виявляє свою життєву позицію
	12	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, використовує широкий арсенал засобів доказів своєї думки, розв'язує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї, виконує науково-дослідну роботу, логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує Інтернет, моделює економічні ситуації в нестандартних умовах

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Формою підсумкового контролю є залік.
Максимальна оцінка – 100 балів.

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Аверинцев С.С. Судьбы европейской культурной традиции в эпоху перехода от античности к средневековью // Из истории культуры Средних веков и Возрождения. М., 1976.
2. Алексеев М.П. Из истории английской литературы. – М., 1960.
3. Аникст А.А. Творчество Шекспира. – М., 1963.
4. Аникст А.А. Театр эпохи Шекспира. – М., 1965.
5. Алпатов М.В. Художественные проблемы итальянского Возрождения. – М., 1976.
6. Арган Д.К. История итальянского искусства: Античность. Средние века. Раннее Возрождение. Высокое возрождение. Барокко. Искусство XVIII века. Искусство XIX-XX вв. – М., 2000.
7. Артамонов С.Д. Франсуа Рабле. – М., 1964.
8. Барг М.А. Шекспир и история. – М., 1976.
9. Баткин Л. Итальянский гуманизм. – М., 1978.
10. Баткин Л. Итальянское Возрождение в поисках индивидуальности. – М., 1989.
11. Баткин Л.М. Леонардо да Винчи и особенности ренессансного творческого мышления. – М., 1990.
12. Брион М. Микеланджело. – М., 2002.
13. Бахтин М.М. Творчество Франсуа Рабле и народная культура Средневековья и Ренессанса. – М., 1965.
14. Бахтин М.М. Творчество Франсуа Рабле и народная культура средневековья и Ренессанса. – М., 1965.
15. Белоусова Н.А. Джорджоне: очерки о творчестве. – М., 1982.
16. Бенеш Отто. Искусство Северного Возрождения. – М., 1973.
17. Бергерхоф Р. Тициан (пер. с нем.). – М., 1987.
18. Бицилли П.М. Место Ренессанса в истории культуры. – С.-П., 1996.
19. Большаков В.П. Мишель Монтень – великий гуманист эпохи Возрождения. – М., 1983.
20. Брагина Л.М. Итальянский гуманизм. – М., 1977.
21. Бродель Ф. Материальная цивилизация, экономика и капитализм, 15-17 вв. Т.1. Структуры повседневности. – М., 1988.
22. Буковский М.А. Итальянское Возрождение: в 2-х томах. – Л., 1961.

23. Буркхардт Я. Культура Возрождения в Италии. – М., 1977
24. Ваганова Е.О. Испанская живопись накануне “золотого века”. – Л., 1974.
25. Валлантен А. Эль Греко. – М., 1962.
26. Виппер Б.Р. Борьба течений в итальянском искусстве XVI в. – М., 1956.
27. Виппер Ю.Б. Поэзия Плеяды. Становление литературной школы. – М., 1976.
28. Виргинский В.С. Очерки истории науки и техники (XVI-XIX вв.) – М., 1984.
29. Вейс Г. История цивилизации: В 3-х т. – М., 2000.
30. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму. К., 1994.
31. Володарский В.М. Эрфуртские гуманисты и Реформация // Культура эпохи Возрождения и Реформация. – Л., 1981.
32. Воронина Т.С., Мальцева Н.Л., Стародубова В.В. Искусство Возрождения в Нидерландах, Франции, Англии. – М., 1994.
33. Гаген Е. Проблемы итальянского Возрождения. – М., 1986.
34. Гайденко В.П., Смирнов Г.А. Западноевропейская наука в средние века. – М., 1989.
35. Герман М.Г. Мемлинг. – Л., 1983.
36. Гершензон-Чегодаева Н.М. Брейгель. – М., 1983.
37. Гольбейн Ганс Младший: Альбом / Сост. А.Н.Немилов. – М.-Л., 1962.
38. Григорьева А. Немецкая живопись. – Л., 1976.
39. Горфункель А.Х. Гуманизм и натурфилософия итальянского Возрождения. – М., 1987.
40. Горфункель А.Х. Философия эпохи Возрождения. – М., 1980.
41. Гуковский М.А. Леонардо да Винчи. – М., 1958.
42. Державин К.Н. Сервантес. – М., 1965.
43. Дмитриева О.Б. Художники итальянского Возрождения XIV-XVI вв. – М., 1970.
44. Добиаш-Рождественская О.А. Культура западноевропейского средневековья. – М., 1987.
45. История Норвегии. – М., 1980.
46. История Швеции. – М., 1974.
47. Егорова К.С. Ян ван Эйк. – М., 1965.
48. Зарницкий С.В. Дюрер. – М., 1984.
49. Золотова Е.Ю. Жан Фуке. – М., 1986.
50. Зубов В.П. Леонардо да Винчи. – М., 1962.
51. Каганэ Л.Л. Испанская живопись XVI-XVIII вв. Эрмитаж. Очерк-путеводитель. – Л., 1977.
52. Каптерева Т.П. Эль-Греко. – М., 1965.
53. Каптерева Т.П. Веласкес и испанский портрет XVII века. – М., 1956.
54. Каптерева Т.П. Искусство Испании. Средние века. Эпоха Возрождения: очерки. – М., 1987.
55. Кудрявцев О.Ф. Ренессанский гуманизм и «Утопия». – М., 1991.
56. Комарова В.И. Личность и государство в исторических драмах Шекспира. – Л., 1977.
57. Кон-Винер. История стилей изобразительных искусств. – М., 2000.
58. Кроль А.Е. Английская живопись XVI-XIX веков в Эрмитаже. – Л., 1961.
59. Кроль А.Е. Уильям Хогарт. – М.-Л., 1965.
60. Левина И. Искусство Испании 16-17 вв. – М., 1965.
61. Либман М.Я. Дюрер и его эпоха. Живопись и графика Германии конца XV – и первой половины XVI века. – М., 1972.
62. Либман М.Я. Немецкая скульптура 1350-1550. – М., 1990.
63. Либман М.Я. Очерки немецкого искусства позднего средневековья и эпохи Возрождения. – М., 1991.
64. Ливанова Т.Н. История западноевропейской музыки до 1789 г. В 2-х ч. – М., 1993.
65. Любимов Л. Великая живопись Нидерландов. – М., 1963.
66. Львов С.Л. Альбрехт Дюрер. – М., 1977.
67. Львов С.Л. Питер Брейгель Старший. – М., 1971.
68. Макиавелли Н. Государь. М., 1982.
69. Малицкая К.М. Толедо – столица Испании. – М., 1986.
70. Мальцева Н.Л. Клуэ. – М., 1963.

71. Матвиевская Г.П. Альбрехт Дюрер – ученый. – М., 1987.
72. Мастера классического искусства Запада. – М., 1993.
73. Никулин Н.Н. Золотой век нидерландской живописи. – М., 1999.
74. Никулин Н.Н. Немецкая и австрийская живопись XV-XVIII вв. (Альбом). – Л., 1989.
75. Никулин Н.Н. Искусство Нидерландов XV-XVI веков: Очерк. – Л., 1987.
76. Немилов А.Н. Немецкие гуманисты 15 в. – Л., 1979.
77. Немилов А.Н. Грюневальд. – М., 1972.
78. Немилов А.Н. Лукас Кранах Старший. – М., 1973.
79. Нессельштраус Ц.Г. Искусство Западной Европы в средние века. – Л.-М., 1964.
80. Памятники мирового искусства. Искусство Италии XVI века. – М., 1967.
81. Плавский З.И. Лопе де Вега. – М., 1960.
82. Пуришев Б.И. Очерки немецкой литературы 15-17 вв. – М., 1955.
83. Пятьдесят кратких биографий мастеров западноевропейского искусства XIV-XIX веков. – Л., 1971.
84. Ротенберг Е.И. Искусство Италии XVI века. – М., 1967.
85. Ротенберг Е.И. Западноевропейское искусство XVII века. – М., 1971.
86. Санти Б. Леонардо да Винчи: Альбом. – М., 1995.
87. Санти Б. Рафаэль: Альбом. – М., 1995.
88. Сапрыкин Ю.М. От Чосера до Шекспира: этические и политические идеи в Англии. – М., 1985.
89. Сененко М.С. Франс Гальс. – М., 1965.
90. Силюнас В. История испанского театра 13-16 вв. – М., 1995.
91. Сервантес и всемирная литература. – М., 1969.
92. Снеткова Н.П. “Дон Кихот” Сервантеса. – Л., 1970.
93. Смирнов А.А. Средневековая литература Испании. – М., 1969.
94. Смирнова И.А. Монументальная живопись итальянского Возрождения. – М., 1987.
95. Французская живопись XV-XVII вв.: Альбом (ред. А.Гликман). – Л., 1974.
96. Энциклопедия для детей. – Т. 7. – Искусство. Часть первая. – М., «Аванта+», 1999.
97. Узин В.С. Общественная проблематика драматургии Сервантеса и Лопе де Вега. – М., 1963.
98. Фрамантер Э. Старые мастера. – М., 1966.
99. Хаген Роз-Мария, Хаген Райнер. Брейгель Старший (пер. с англ.) – М., 2000.
100. Хейзинга И. Осень Средневековья. Соч. в 3-х тт. Т. 1 - М.: Прогресс - Культура, 1995.
101. Хойзингер Л. Микеланджело: очерк творчества. – М., 1998.
102. Чернышова О.В., Комаров Ю.Д. Церковь в скандинавских странах. – М., 1988.
103. Шаде В. Кранахи – семья художников. – М., 1987.
104. Шахова К.А. Творчество великих европейских художников XV-XVIII вв. – К., 1979.
105. Шведов Ю. Исторические хроники Шекспира. – М., 1964.
106. Шедевры испанской живописи XVI-XIX вв.: Из музеев Прадо и Мадрида. – М., 1980.
- Штейн А.Л., Черневич М.Н., Якопова М.А. История французской литературы. – М., 1988.

VIII. Тематика практичних занять:

№ теми	Тема та план заняття	Години
	Змістовий модуль № 1.	
1.	<p style="text-align: center;">Гуманізм як ідеологія культури Відродження. Нова концепція людської особистості</p> <p style="text-align: center;">Зміст</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль античної та середньовічної спадщини в культурі Відродження. 2. Нова концепція людини – антропоцентризм. Ренесансний індивідуалізм. 	2

	<p>3. Зародження гуманістичних ідей в Італії. Данте Аліг'єрі. Розмежування сфер розуму і віри, філософії та релігії. Розрив із схоластичною традицією та аскетичними ідеалами середньовіччя у творчості Ф. Петрарки.</p> <p>4. Громадянський та християнський гуманізм XV ст.: Леонардо Бруні, Маттео Пальмієрі; Марсіліо Фічіно, Джованні Піко делла Мірандола.</p>	
2.	<p align="center">Мистецтво раннього Відродження в Італії</p> <p align="center">Зміст</p> <p>1. Загальна характеристика мистецтва першої полов. XV ст.</p> <p>2. Ренесансна архітектура. Філіппо Брунелескі, Леон Батіста Альберті.</p> <p>3. Скульптура Флоренції XV ст. Донателло.</p> <p>4. Італійське малярство початку XV ст. Сандро Ботічеллі.</p>	2
3.	<p align="center">Творчість титанів італійського Відродження</p> <p align="center">Зміст</p> <p>1. Загальна характеристика мистецтва Італії XVI ст.</p> <p>2. Архітектура Високого Відродження. Донато Браманте.</p> <p>3. Творчість Леонардо да Вінчі.</p> <p>4. Монументальний живопис. Рафаель Санті, Мікеланджело Буанаротті.</p>	2
4.	<p align="center">Венеціанська школа Відродження</p> <p align="center">Зміст</p> <p>1. Мистецтво Високого Відродження у Венеції.</p> <p>2. Специфіка живопису Джорджоне.</p> <p>3. Тиціан Віччелі - великий представник венеціанської школи.</p> <p>4. Монументальний живопис. П.Веронезе, Я.Тінторетто.</p>	2
5.	<p align="center">Італійське суспільство доби Відродження: приватне життя і повсякдення</p> <p align="center">Зміст</p> <p>1. Зміна світоглядних орієнтирів європейців епохи Ренесансу. Естетичні канони Відродження.</p> <p>2. Західноєвропейське місто доби Відродження. Громадська і приватна архітектура.</p> <p>3. Зручності сімейної приватності: житло, інтер'єр будинку, його вмеблювання.</p> <p>4. Шлюб і сім'я. Куртуазність.</p>	2
	Змістовий модуль № 2.	
6.	<p align="center">Мистецтво Нідерландів XV-XVI ст.</p> <p align="center">Зміст</p> <p>1. Ян ван Ейк – засновник нідерландської школи живопису;</p> <p>2. Творчість Рогіра ван дер Вейдена, Ганса Мемлінга, Діріка Боутса, Гуго ван дер Гуса.</p> <p>3. Розквіт нідерландської живописної школи. Ієронім Босх, Пітер Брейгель Старший.</p>	2
7.	<p align="center">Німецький живопис XVI ст.</p> <p align="center">Зміст</p> <p>1. Альбрехт Дюрер – найвидатніший художник німецького</p>	2

	<p>Відродження;</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. творчість Лукаса Кранаха Старшого; 3. портретний живопис Ганса Гольбейна Молодшого. 	
8.	<p align="center">Мистецтво французького Відродження</p> <p align="center">Зміст</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історичні передумови виникнення культури Відродження у Франції. Поширення реформаційних ідей і формування засад французького гуманізму (Гільом Бюде, Лефевр д'Етапль). 2. Провансальська школа живопису. Ангеран Шаронтон, Ніколя Фроман. Розквіт Відродження. Французька живописна школа: Жан Фуке, Жан Клуе. 3. Архітектура французького Відродження: замки Луари, школа Фонтенбло. Філіп Делорм, П'єр Леско. Французька скульптура. Жан Гужон, Жермен Пілон. 	2
9.	<p align="center">Французька література доби Відродження</p> <p align="center">Зміст</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Французька література раннього Відродження. 2. Роман Рабле «Гаргантюа і Пантагрюель». 3. П'єр Рожар і гурток «Плеяда». 4. Гуманістичний характер і художні особливості поезії П. Ронсара 	
10.	<p align="center">«Золоте століття» іспанського живопису: теми, герої, жанри</p> <p align="center">Зміст</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика іспанського мистецтва доби Відродження. 2. Іспанський живопис XVI ст.: <ol style="list-style-type: none"> 2.1 Алонсо Санчес Коельо; 2.2 Пантох де ла Крус; 2.3 Ель Греко – типовий представник іспанського ман'єризму. 3. Розквіт іспанської живописної школи: <ol style="list-style-type: none"> 3.1 релігійний живопис Хусепе Рібери; 3.2 Франціско Сурбаран; Реалізм у творчості Дієго Веласкеса. 	2
11.	<p align="center">Музична культура епохи Відродження (творчі напрямки в країнах Західної Європи)</p> <p align="center">Зміст</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Епоха Ренесансу в музичному мистецтві. 2. Нові творчі напрямки в музичному мистецтві епохи Ренесансу. 3. Розквіт французької поліфонічної пісні. 4. Нові форми італійського мадригалу. 5. Німецький протестантський хорал як особлива форма музичного мистецтва періоду Ренесансу. 	2
12	Західноєвропейська мода доби Відродження	

Зміст	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Естетичні канони Відродження. «Стилізація» повсякдення в добу Ренесансу. 2. Загальна характеристика костюмів. Чоловічі та жіночі костюми. 3. Італійський одяг епохи: красиве й практичне. 4. Іспанський одяг доби «золотого віку». 5. Французька, англійська, німецька мода XV–XVII ст.

Перелік питань до заліку (За результатами вивчення тем змістових модулів):

1. Культура Відродження: суть поняття, періодизація, “типологія”.
2. Гуманізм як ідеологія культури Відродження.
3. Історичні передумови виникнення ренесанської культури в Італії.
4. Мистецтво Проторенесансу. Мазаччо.
5. Особливості творчості С.Ботічеллі.
6. Архітектура Високого Відродження в Італії. Д. Браманте.
7. Творчість майстрів Високого Відродження в Італії (Леонардо да Вінчі, Рафаель, Мікеланджело).
8. Венеціанська живописна школа. Джорджоне, Тиціан, Веронезе.
9. Північноіталійське малярство XV-XVI ст.
10. Скульптура Італійського Відродження. Донателло, Мікеланджело.
11. Типологія Північного Відродження і періодизація.
12. Особливості мистецтва Північного Відродження.
13. Боротьба готичних і реалістичних тенденцій у європейському мистецтві другої половини XV ст.
14. Нідерландська скульптура. Клас Слютер.
15. Робер Кампен – один із основоположників реалістичного мистецтва в живописі Нідерландів.
16. Розвиток реалістичних тенденцій у творчості братів Губерта та Яна ван Ейка.
17. Творчість Рогіра ван дер Вейдена.
18. Петрус Крістус, Дірік Боутс, Гуго ва дер Гус – нідерландські художники художники перехідної епохи.
19. Південнонідерландська школа живопису XV ст.: Ганс Мемлінг, Герард Давид.
20. Ієронім Босх – видатний художник нідерландського ренесансу.
21. Творчість Квентіна Масейса.
22. Поява пейзажу як самостійного жанру живопису. Іоакім Патінір.
23. Нідерландський “романізм”: Ян Госсарт, Бернарт ван Орлей, Ян Скорель.
24. Розвиток гуманістичних тенденцій у творчості Лукаса ван Лейдена (Луки Лейденського).
25. Розвиток жанрового живопису. Пітер Артсен.
26. Творчість Пітера Брейгеля Старшого.
27. Мистецтво Німеччини другої половини 15 ст. (гравюра, живопис).
28. Альбрехт Дюрер – найвидатніший представник Німеччини епохи Відродження.
29. Творчість Ганса Гольбейна Молодшого.
30. Своєрідність північного ман’єризму у творчості Лукаса Кранаха Старшого.
31. Жан Фуке та Франсуа Клуе – видатні художники французького відродження.
32. Основні аспекти складної проблематики мистецтва Ель Греко.
33. Іспанський портрет доби Ренесансу.
34. Сатиричний напрям у німецькій літературі. С. Брант.
35. Творчість Ганса Сакса.
36. Значення творчості Еразма Ротердамського.
37. Сатиричні “Діалоги” Ульріха фон Гуттена.

38. Французька література раннього Відродження.
39. Роман Рабле «Гаргантюа і Пантагрюель».
40. П'єр Рожар і гурток «Плеяда»
41. Гуманістичний характер і художні особливості поезії П.Ронсара.
42. Ренесанський рицарський роман «Дон Кіхот» Сервантеса.
43. Особливості комедій Лопе де Веги.
44. Англійська література Відродження. Чосер. Шекспір.
45. Матеріальна культура європейців епохи Відродження.
46. Розвиток наукових знань в добу Відродження.